

Genomen besluiten tijdens de vergadering van de kleine synode van 13 december 2024

A) Benoemingen:

- **Commissie Bewaren en Inbrengen van de Lutherse Traditie (ComBILT)**
  - o De heer C. Engberts als lid van deze commissie

- **Interclassicaal College voor het Opzicht (ICO)**
  - o mevrouw Ph. Burgers als voorzitter van dit college
  - o mevrouw S.H.H. Bloemert als lid van dit college
  - o de heer C.J. van Eekelen als lid van dit college
  - o mevrouw A.J. Westeneng als lid van dit college
  - o de heer H.A. van Dijk als lid van dit college
  - o de heer H. van Solkema als lid van dit college

B) Besluit inzake Toekomst Landgoed Hydepark (VA 24-09)

De kleine synode heeft kennisgenomen van:

1. De notitie Landgoed Hydepark, november 2024;
2. De bij de notitie Landgoed Hydepark behorende bijlagen

En van :

- Het rapport van de Commissie van Rapport VA d.d. 9 december 2024;
- Het advies van de generale raad van advies d.d. 5 december 2024;
- Het advies van de adviseur van de PThU d.d. 11 december 2024.

De kleine synode overweegt:

1. Dat overeenkomstig de besluitvorming in de kleine synode van maart 2021 de gevraagde drie scenario's voor de toekomst van het Landgoed Hydepark zijn voorgelegd ter besluitvorming:
  - 1) Verkoop van het landgoed;
  - 2) Verkoop van de opstallen op erfpacht;
  - 3) Duurzaam diaconaal en renderend.
2. Dat alle drie scenario's voorzien in het duurzaam oplossen van het structureel financieel tekort in de exploitatie van het landgoed Hydepark;
3. Dat de drie scenario's verschillen in financieel diaconaal-sociaal rendement;
4. Dat het pand 'Nieuw Hydepark' destijds is gerealiseerd met de doelstelling om diaconaal vakantiewerk en nascholing van predikanten te kunnen verzorgen op Hydepark, en dat deze doelstelling alleen in scenario 3 verzorgd kan blijven worden.
5. Dat indien de voorkeur van de kleine synode gaat naar scenario 1 of 2 met de onder overweging 4 genoemde consequentie, dit om die reden een besluit van de generale synode vergt.

De kleine synode besluit:

1. Het rapport met bijlagen te aanvaarden;
2. Te kiezen voor scenario 3
3. Het moderamen op te dragen om het bestuur van de dienstenorganisatie te verzoeken dit besluit te doen uitvoeren.
4. Dat de financiële voorstellen die voortkomen uit de verdere ontwikkeling worden voorgelegd aan de Commissie van Rapport VA;
5. Allen te danken die bij de voorbereiding van deze besluiten betrokken zijn geweest.

Besluit inzake de revisieverzoeken tegen de nieuwe regeling tot heffing van quotum en solidariteitsbijdrage, alsmede de heffingspercentages (VA 24-12)

1. De kleine synode heeft kennisgenomen van:

- 1.1. Het rapport Revisieverzoeken quotum en Solidariteitskas (hierna: ‘het **rapport**’)
- 1.2. Een verzamelmap “Dossier revisieverzoeken” met daarin:
  - 1.2.1. een overzicht van alle revisieverzoeken (genummerd)
  - 1.2.2. een overzicht van de in de revisieverzoeken genoemde argumenten (A – Z en verder)
  - 1.2.3. een lijst waarin te lezen valt welke gemeente welk argument heeft ingebracht - als voorbeeld: de brief (met het revisieverzoek) van de Protestantse Gemeente Utrecht.
- 1.3. De notitie Quotumregeling en Solidariteitskas – Drie handelingsperspectieven, van bestuur en directie Dienstenorganisatie (hierna: ‘de **notitie**’)
- 1.4. De brief van de classicale vergadering Fryslân aan de kleine synode d.d. 25 oktober 2024.
- 1.5. Het advies van de Leescommissie kleine synode d.d. 11 december 2024.

2. De kleine synode overweegt:

2.1. De kleine synode heeft besluiten genomen met betrekking tot de nieuwe regeling tot heffing van quotum en solidariteitsbijdrage, alsmede de heffingspercentages in maart en juni 2024; deze besluiten en hun achtergrond worden beschreven in de notitie.

2.2. Over deze besluiten is op verschillende momenten met de gemeenten en diaconieën gecommuniceerd (zie de notitie) en tenslotte in de vorm van een voor revisieverzoek en bezwaar vatbare mededeling van het besluit op 6 september 2024;

2.3. Na 6 september 2024 zijn de onder punt 1.2. genoemde revisieverzoeken ontvangen;

2.4. De inhoud van deze revisieverzoeken is weergegeven in het rapport. Een leescommissie bestaande uit enkele leden van de kleine synode heeft aan de kleine synode gerapporteerd, dat deze weergave recht doet aan de inhoud van de revisieverzoeken.

2.5. De revisieverzoeken bevatten voldoende elementen die, in de woorden van ord. 12-12-5, ‘... *bij het nemen van het besluit waarvan revisie wordt verlangd, buiten beschouwing waren gebleven of onvoldoende waren overwogen*’,

in de zin dat deze in de mate van detail waarin zij zijn ingebracht niet expliciet in de besluitvorming aan de orde zijn geweest.

Er is daarom grond om de revisieverzoeken in behandeling te nemen, en wel op de wijze als in de verdere overwegingen en in de besluitpunten geschiedt.

2.6. Lezing van het rapport en de notitie leert dat de revisieverzoeken argumenten bevatten die op het volgende neerkomen (zie het rapport, § 4):

1. De kleine synode heeft de lokale belangen verkeerd afgewogen tegen de bovenplaatselijke;
2. De nieuwe regeling heeft ongewenste of zelfs onaanvaardbare gevolgen;

3. Het heeft ontbroken aan goede communicatie (onzorgvuldige en niet transparante besluitvorming, geen overleg met gemeenten en diaconieën, onvoldoende en te late communicatie)
4. De argumentatie voor de nieuwe regeling is ondeugdelijk, vanwege enkele algemene punten *en*
5. ... de keuze in de nieuwe regeling om voortaan
  - a) alle baten van een gemeente of diaconie als basis te nemen voor de quotumheffing
  - b) bij de heffing van de solidariteitsbijdrage het vermogen van gemeente of diaconie als basis te nemen,en daarnaast
  - c) de overgangsregeling, in die zin dat deze de overgang van de oude naar de nieuwe regeling te weinig vergemakkelijkt.

2.7. De kleine synode volgt de gemeenten en diaconieën op drie punten.

Om te beginnen zullen de 'Opbrengsten uit subsidies en bijdragen' (groep 85 rekeningschema PKN) buiten de grondslag voor het quotum gehouden dienen te worden.

De reden hiervoor is dat hoewel op zich geen enkel deel van de ontvangen subsidie wordt gebruikt om quotum te betalen, de kerk hierover geen discussie wil met de subsidiegevers (punt 4.34 Rapport).

Ten tweede dienen ook de 'Baten van begraafplaatsen' buiten de grondslag voor het quotum te worden gehouden (groep 95.50 rekeningschema PKN).

Ten derde wordt de nieuwe regeling m.b.t. solidariteitsheffing ingetrokken.

De heffing zal tijdelijk (maximaal twee jaar) volgens de oude regeling geschieden, derhalve op basis van € 5 per belijdend lid.

Daarbij zal de dienstenorganisatie worden gevraagd het jaar 2025 te gebruiken om een kerkbreed gedragen visie op solidariteit en werkzaam vermogen te ontwikkelen in relatie tot een gedragen regeling voor de Solidariteitskas; tevens zal een analyse worden gemaakt van onevenwichtige consequenties van de nieuwe regeling, die zullen met de betreffende gemeenten en diaconieën worden besproken.

Uiterlijk eind 2026 zal de kleine synode nader besluiten over de solidariteitsheffing.

2.8. Voor het overige volgt de kleine synode de gemeenten en diaconieën niet in hun argumenten.

Ad 1. De kleine synode heeft afgewogen dat de dienstenorganisatie in de afgelopen jaren al bezuinigingen en besparingen heeft doorgevoerd, en dat dit niet langer mogelijk is zonder dat het werk van de dienstenorganisatie, mede ten behoeve van de gemeenten en diaconieën, in het gedrang komt, daar staat dan tegenover dat verhoging van de financiële bijdragen van de gemeenten en diaconieën (voor zover daarvan al sprake is) niet onredelijk groot is.

Ad 2. Uit het rapport blijkt, dat waar sprake is van lastenverzwaring, deze niet zodanig hoog is, dat er sprake is van onredelijke gevolgen.

Bovendien heeft de kleine synode geoordeeld dat de nieuwe regeling voor het geheel van de gemeenten en diaconieën van onze kerk evenwichtiger en rechtvaardiger is.

Ad 3. Over de nieuwe regeling is wel degelijk periodiek gecommuniceerd, en de formele communicatie heeft eerder plaatsgevonden dan dat normaal gesproken de nieuwe percentages worden gecommuniceerd (september i.p.v. december).

Overigens zijn deze besluiten aan de kleine synode toevertrouwd -zo is de kerkinrichting van de Protestantse Kerk in Nederland.

Ad 4 en 5 a en b) Dat de nieuwe regeling voor de gemeenten en diaconieën, die geen zaken meer buiten de grondslag voor quotumheffing mogen houden ('aftrekposten') respectievelijk veel vermogen hebben, betekent dat zij meer moeten gaan betalen was bij het nemen van de besluiten duidelijk. Dat heeft de kleine synode voor het geheel van de gemeenten en diaconieën van onze kerk evenwichtiger en rechtvaardiger geacht. De argumenten die de gemeenten en diaconieën hier tegenin hebben gebracht, komen er alle op neer, dat de aftrekposten in stand moeten blijven, dan wel dat het vermogen als zodanig niet mag worden belast. Dat zou betekenen dat de lasten van het samen kerk zijn (nl. het bovenplaatselijk werk – quotum en de onderlinge solidariteit) onevenredig zwaarder zouden blijven drukken op andere gemeenten en diaconieën. De kleine synode verwerpt daarom deze tegenargumenten.

Ad 5c) De vraag of de overgang daadwerkelijk als 'groot' moet worden aangemerkt, en of deze daarom voldoende wordt vergemakkelijkt, is voor verschillende beantwoording vatbaar. De kleine synode heeft besloten de overgangsregeling eenvoudig gehouden door deze te laten gelden voor die gemeenten en diaconieën, die meer dan € 10.000 meer moeten gaan betalen. Dat is een te verantwoorden keuze.

Voor een meer gedetailleerde argumentatie verwijst de kleine synode naar het rapport, § 4).

2.9. (met betrekking tot de beslissing van de voorzitter Generaal College voor de Behandeling van Bezwaren en Geschillen (GCBG))

In haar beslissing van 4 november 2024 heeft de voorzitter van het GCBG bij wijze van voorlopige voorziening de werking van de onder 2.1. genoemde besluiten opgeschort tot het moment waarop het GCBG zal hebben beslist op de bezwaren die door gemeenten en diaconieën zijn ingediend tegen deze besluiten.

In haar beslissing (punt 12) heeft zij de kleine synode in overweging gegeven de nieuwe regeling voor alle gemeenten en diaconieën op te schorten totdat het GCBG heeft beslist.

De kleine synode is het met de voorzitter eens, dat het onwenselijk is dat de nieuwe regeling slechts in werking zal treden voor een deel van de gemeenten.

2.10. De kleine synode dient te besluiten dat er een voorlopige aanslag aan alle gemeenten en diaconieën dient te worden verzonden gelijk aan die over 2024. Nadat het GCBG heeft beslist over de bezwaren zal de definitieve aanslag worden vastgesteld, waarna verrekening van het teveel of te weinig betaalde zal volgen.

2.11. Vanwege de onder 2.7. genoemde aanpassingen van de oorspronkelijke besluiten (maart en juni 2024) dienen de heffingspercentages te worden aangepast.

3. De kleine synode besluit:

3.1. Vanwege de revisieverzoeken van de gemeenten en diaconieën, genoemd in punt 1.2., de onder punt 2.1. genoemde besluiten in te trekken en een nieuw besluit te nemen.

3.2. Dit nieuwe besluit is gelijk aan de besluiten van maart en juni 2024, met dien verstande dat - buiten de grondslag voor het quotum worden gehouden

a) Opbrengsten uit subsidies en bijdragen (groep 85 rekeningschema PKN).

b) Baten van begraafplaatsen (groep 95.50 rekeningschema PKN).

en voorts dat

c) de nieuwe regeling m.b.t. solidariteitsheffing wordt ingetrokken;

De heffing zal tijdelijk (maximaal twee jaar) volgens de oude regeling geschieden, derhalve op basis van € 5 per belijdend lid, , waarbij de dienstenorganisatie wordt gevraagd de onder punt 2.7. genoemde stappen te zetten;
Uiterlijk eind 2026 zal de kleine synode nader besluiten over de solidariteitsheffing;
d) het percentage voor het quotum, te heffen van gemeenten wordt vastgesteld op 3,7%, en van diaconieën op 3,9%.

3.3. Het moderamen op te dragen de dienstenorganisatie te verzoeken

a) de gemeenten en diaconieën op de hoogte te stellen van dit besluit;

b) Het initiatief te nemen tot een kerkbreed gesprek gericht op het creëren van begrip en draagvlak voor de nieuwe regeling.

3.4. De werking van dit besluit, met uitzondering van het in punt 3.5. genoemde, op te schorten totdat het GCBG zal hebben beslist over de bezwaren die zijn ingediend tegen de besluiten.

3.5. Er dient een voorlopige aanslag aan alle gemeenten en diaconieën te worden verzonden gelijk aan die over 2024; nadat het GCBG heeft beslist over de bezwaren dient de definitieve aanslag te worden vastgesteld, waarna verrekening van het teveel of te weinig betaalde zal volgen.

3.6. Allen te danken die bij de voorbereiding van deze besluiten betrokken zijn geweest.

3) Besluit inzake jaarplan en begroting 2025 van de Protestantse Kerk in Nederland (VA 24-10), de heffingsfactoren voor 2025 en jaarplan en begroting 2025 van Kerk in Actie (VA 24-11).

1. De kleine synode heeft kennisgenomen van:

1. Het jaarplan en de begroting 2025 van de Protestantse Kerk in Nederland, uitgebracht door het bestuur van de dienstenorganisatie op 11 november 2024 (VA 24-10);
2. Het jaarplan en de begroting 2025 Kerk in Actie van de Protestantse Kerk in Nederland, uitgebracht door het bestuur van de dienstenorganisatie op 11 november 2024 (VA 24-11);
3. De in de begroting 2025 van de Protestantse Kerk opgenomen bijlage 'Quotisatieregeling en heffingsfactoren 2025' voor het kerkrentmeesterlijk en diaconaal quotum 2025 en de afdracht voor de solidariteitskas 2025;
4. Het rapport van de commissie van rapport d.d. 6 december 2024
5. Het besluit van de kleine synode d.d. heden met betrekking tot de revisieverzoeken tegen de nieuwe regeling tot heffing van quotum en solidariteitsbijdrage, alsmede de heffingspercentages.

2. De kleine synode overweegt:

1. Het jaarplan en de begroting 2025 van de Protestantse Kerk in Nederland omvatten het werk van de Dienstenorganisatie, inclusief het werk van Kerk in Actie, dat is gebaseerd op het beleidskader voor de dienstenorganisatie 'De toekomst open tegemoet' en de visienota 'Van U is de toekomst'.
2. Mede met het oog op het keurmerk van het Centraal Bureau Fondsenwerving is voor het werk van Kerk in Actie ook een deelbegroting opgesteld;
3. De begroting 2025 van de Protestantse Kerk in Nederland is opgesteld volgens het model van de Richtlijn 640 Organisaties-zonder-winststreven, en de begroting 2025 van Kerk in Actie volgens het model van de Richtlijn 650 Fondsenwervende organisaties;
4. Uit het besluit van de kleine synode, genoemd onder 5, volgt dat de 'Quotumregeling en solidariteitskas per 1 januari 2025' van kracht is, met drie uitzonderingen,

namelijk buiten de grondslag voor quotumheffing worden gehouden

- a) Opbrengsten uit subsidies en bijdragen (groep 85 rekeningschema PKN)

- b) Baten van begraafplaatsen (groep 95.50 rekeningschema PKN).

en

c) de solidariteitsheffing geschiedt op basis van de oude regeling.

In 'Quotumregeling en solidariteitskas per 1 januari 2025' is bepaald dat de vaststelling van de in enig heffingsjaar te hanteren heffingspercentages jaarlijks plaatsvindt door de kleine synode, samen met de goedkeuring van de begroting voor hetzelfde jaar.

3. De kleine synode overweegt voorts:

1. Door het bestuur is een begroting 2025 voor de Protestantse Kerk in Nederland aangeboden, met een nihil resultaat op de continuïteitsreserve;
2. In de begroting 2025 is tevens rekening gehouden met een totale onttrekking uit aanwezige bestemmingsreserves en fondsen van € 3.475.000 ten behoeve van de doelstellingen;
3. In de begroting 2025 is rekening gehouden met een kerkrentmeesterlijk en diaconaal quotum van € 17.300.000, en € 5.500.000 inkomsten uit de heffing solidariteitskas: op dit totaal van € 22,8 miljoen is voorlopig uitgegaan van een overgangsregeling van € 0,5 miljoen; totaal baten van verplichte bijdragen gemeenten is per saldo gesteld op € 22,3 miljoen (d.i. € 22,8 miljoen minus de hiervoor genoemde € 0,5 miljoen van de overgangsregeling)
4. De onder 3.3 genoemde bedragen zijn gebaseerd op de besluiten van de kleine synode van maart en juni 2024 met betrekking tot de 'Quotumregeling en solidariteitskas per 1 januari 2025'. Tegen deze besluiten zijn bezwaren ingediend door gemeenten en diaconieën; de voorzitter van het GCBG heeft beslist dat de werking van de besluiten wordt opgeschort totdat het GCBG definitief heeft beslist over deze bezwaren; de kleine synode heeft heden beslist dat deze opschorting geldt voor de werking van deze besluiten jegens alle gemeenten en diaconieën.
5. Nu de kleine synode heeft besloten vanwege de daartegen ingediende revisieverzoeken deze besluiten in te trekken en een nieuw besluit te nemen, met dezelfde inhoud, behoudens de in overweging 2.4 genoemde uitzonderingen, dient het quotumpercentage en de solidariteitsheffing te worden aangepast.
6. Het concept jaarplan en de begroting 2025 zijn besproken in het kerkordelijk voorgeschreven besturenoverleg.
7. De kleine synode dient te besluiten dat er een voorlopige aanslag aan alle gemeenten en diaconieën dient te worden verzonden gelijk aan die over 2024. Nadat het GCBG heeft beslist over de onder 3.4. genoemde bezwaren zal de definitieve aanslag worden vastgesteld, waarna verrekening van het teveel of te weinig betaalde zal volgen.

4. De kleine synode besluit:

Het jaarplan en de begroting voor het jaar 2025 van de Protestantse Kerk in Nederland en de deelbegroting 2025 van Kerk in Actie vast te stellen.

Gelet op het bepaalde in de 'Quotumregeling en solidariteitskas per 1 januari 2025' wordt het heffingspercentage voor het quotum te heffen van gemeenten vastgesteld op 3,7%, en van diaconieën op 3,9%.

Gelet op het onder 1.5. genoemde besluit van de kleine synode wordt de heffing voor de solidariteitskas per belijdend lid (peildatum: 1 januari 2024): € 5,00;

Er dient een voorlopige aanslag aan gemeenten en diaconieën te worden verzonden gelijk aan die over 2024; nadat het GCBG heeft beslist over de onder 3.4. genoemde bezwaren dient de definitieve aanslag te worden vastgesteld, waarna verrekening van het teveel of te weinig betaalde zal volgen.

Allen die hebben bijgedragen aan het tot stand komen van deze begrotingen, te danken voor hun inzet.